

V Česku je poprvé přes 150 zubrů, největší stádo žije v Milovicích, zjistilo mezinárodní sčítání

20.3.2024 - | Česká krajina

Za deset let své existence se milovická rezervace velkých kopytníků stala největším chovem zubra evropského v České republice. Na konci loňského roku tam žilo celkem 43 zvířat, nejvíce ze všech tuzemských lokalit. Vyplývá to z výsledků oficiálního sčítání zubrů pro Mezinárodní plemennou knihu vedenou v polské Bělověži.

„Početnost populací v jednotlivých chovech je velmi důležitá pro budoucnost tohoto druhu. Obecně platí, že čím je populace větší, tím je životaschopnější a lépe odolává různým výkyvům,“ uvedl Dalibor Dostál, ředitel ochranné společnosti Česká krajina, která milovickou rezervaci založila v roce 2015 ve spolupráci s vědci. Přírůstky z Milovic pomohly v minulých letech založit rezervaci v Rokycanech a letos na Lipně, oživily chovy ve Francii nebo Nizozemí.

Vývoj populace zubrů zaznamenal v roce 2023 také další pozitivní změnu. „Poprvé v historii je v Česku přes 150 zubrů. Přitom 100 jedinců překonala česká populace teprve před 6 lety, tedy v roce 2017,“ zdůraznil Miloslav Jirků z Biologického centra Akademie věd České republiky.

Meziroční nárůst zubří populace v Česku podle Miloslava Jirků loni činil 7 procent. Od roku 2015 jde podle něj dokonce o více než zdvojnásobení tuzemské zubří populace, „Přičemž ze 43 procent to je díky zvětšení milovického stáda, které v roce svého vzniku 2015 čítalo pouze 8 jedinců,“ doplnil Miloslav Jirků. Druhé největší české stádo zubrů se nachází v oboře Židlov v Libereckém kraji. To s 39 zubry přispělo ke zdvojnásobení tuzemské populace od roku 2015 z 22 procent. Největší chov zubrů v rámci tuzemských zoologických zahrad má Zoo Tábor s 11 zubry.

Zubr evropský se formálně dělí do dvou genetických linií. Hodnotnější čisté nížinné, takzvané bělověžské linie (LB), kterou chová například milovická rezervace a obora v Židlově, a takzvané nížinně-kavkazské linie (LC). „Nížinná linie v roce 2023 poprvé překonala hranici 100 jedinců, kteří tvořili 66 procent z celkového počtu tuzemské populace, zatímco nížinně-kavkazská linie zaznamenala první nárůst po sedmi letech poklesu či stagnace,“ shrnul Miloslav Jirků.

Přes pozitivní trend Česko v ochraně zubrů stále určitým způsobem zaostává. „V Česku chybí lokalita se zubří populací přesahující sto jedinců. Právě toto číslo vědci uvádějí jako minimální počet pro geneticky soběstačné stádo,“ uzavřel Dalibor Dostál. Perspektivní lokality pro návrat zubra evropského v Česku shrnuje certifikovaná metodika Přirozené pastvy velkých býložravců, která je ke stažení na www.ceska-krajina.cz/publikace

Zubr evropský je největším žijícím obratlovcem Evropy. Po první světové válce byl v přírodě vyhuben člověkem a druh přežil jen díky chovu v zajetí, především zoologických zahradách a oborách. Od 50. let 20. století ho odborníci začali vracet zpět do přírody. V milovické rezervaci pomáhají zubři a další velcí kopytníci obnovovat biologickou rozmanitost spásáním agresivních druhů trav, čímž vytvářejí prostor pro návrat vzácných květin, na ně vázaných ohrožených motýlů a dalších skupin organismů otevřené krajiny. Nové výzkumy Jihočeské univerzity a Biologického centra Akademie věd potvrdily, že zubři a další velcí kopytníci mají zásadní vliv pro zvyšování kvality půdy a ukládání uhlíku do země.

Ochranu zubrů v České republice může veřejnost podpořit na webu www.pomahamekrajine.cz

Sčítání zubrů v České republice zajišťuje česká pobočka European Bison Conservation Center (Centrum ochrany zebra evropského) fungující na základě spolupráce ochránářské společnosti Česká krajina a Biologického centra Akademie věd ČR.

Počty zubrů v chovech v České republice k 31. 12. 2023

Milovice 43
Židlov 39
Prachatic 34
Tábor 11
Olomouc 9
Chomutov 8
Praha 6
Rokycany 4
Plzeň 4
Stěžery 1
Celkem: 15

Počty zubrů v České republice v letech 2015-2023

2015 78
2016 93
2017 106
2018 116
2019 126
2020 142
2021 142
2022 148
2023 159

Ochranářská společnost Česká krajina na projektech spojených s ochranou přírody spolupracuje s experty z Biologického centra Akademie věd České republiky, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Univerzity Karlovy v Praze, Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, Botanické zahrady hlavního města Prahy, Zoo Liberec, České zemědělské univerzity v Praze, Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity v Brně a dalších odborných institucí.

Projekty návratu a ochrany velkých kopytníků podporuje Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV 21, Záchrana a obnova krajiny, dále společnosti Nadace Benetheo, Nadace Qminers, Accace, Semix, ProfiG2, Bird & Bird, Nadační fond rodiny Orlických, Printwell, Delta Light Czech, Bříza & Trubač, advokátní kancelář, Zelená domácnost, Amanita Design, Linde, Vertue, Pro živou zahradu, JK Jitka Kudláčková, Nadace ČEZ, Megabooks CZ, Net4Gas, Pivovar Zubr, Cestovní kancelář Periscope Skandinávie, Hotelová škola Poděbrady, Operační program Životní prostředí, Státní fond životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Město Milovice, Město Benátky nad Jizerou, American International school ve Vídni, milovická Mateřská škola Kostička, sdružení Přátelé a rodáci Milovic i veřejnost.

<https://www.ceska-krajina.cz/3765/v-cesku-je-poprve-pres-150-zubru-nejvetsi-stado-zije-v-milovicich-zjistilo-mezinarodni-scitani>